

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ തൃതീയസ്കന്ധേ പഞ്ചദശോധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ തൃതീയസ്കന്ധേ പഞ്ചദശോധ്യായഃ ॥

മൈത്രേയ ഉവാച

പ്രാജാപത്യം തു തത്തേജഃ പരതേജോഹനം ദിതിഃ |
ദധാര വർഷാണി ശതം ശങ്കമാനാ സുരാർദനാത് ॥ 1 ॥

ലോകേ തേന ഹതാലോകേ ലോകപാലാ ഹതൗജസഃ |
ന്യവേദയൻ വിശ്വസൃജേ ധ്യാന്തവൃതികരം ദിശാം ॥ 2 ॥

ദേവാ ഉഘുഃ

തമ ഏതദിദോ വേത്ഥ സംവിഗ്നാ യദ്യയം ഭൃശം |
ന ഹ്യവ്യക്തം ഭഗവതഃ കാലേനാസ്സുഷ്ടവർത്തനഃ ॥ 3 ॥

ദേവദേവ ജഗദ്ധാതർലോകനാഥശിഖാമണേ |
പരേഷാമപരേഷാം ത്വം ഭൂതാനാമസി ഭാവവിത് ॥ 4 ॥

നമോ വിജ്ഞാനവീര്യായ മായയേദമുപേയുഷേ |
ഗൃഹീതഗുണദേദായ നമസ്തേവ്യക്തയോനയേ ॥ 5 ॥

യേ ത്യാനന്ധേന ഭാവേന ഭാവയന്ത്യാത്മഭാവനം |
ആത്മനി പ്രേതഭുവനം പരം സദസദാത്മകം ॥ 6 ॥

തേഷാം സുപക്വയോഗാനാം ജിതശ്യാസേന്ദ്രിയാത്മനാം |
ലബ്ധയുഷ്മത്പ്രസാദാനാം ന കുതശ്ചിത്പരാഭവഃ ॥ 7 ॥

യസ്യ വാചാ പ്രജാഃ സർവാ ഗാവസ്തന്ത്യേവ യന്ത്രിതാഃ |
ഹരന്തി ബലിമായത്താസ്തസ്മൈ മുഖ്യായ തേ നമഃ || 8 ||

സ ത്വം വിധത്വ ശം ഭൂമംസ്തമസാ ലുപ്തകർമ്മണാം |
അദഭ്രധയാ ദൃഷ്ട്വാ ആപന്നാനർഹസീക്ഷിതും || 9 ||

ഏഷ ദേവ ദിതേർഗർഭ ഓജഃ കാശ്യപമർപിതം |
ദിശസ്തിമിരയൻ സർവാ വർധത്യേഗ്നിരിവൈധസി || 10 ||

മൈത്രേയ ഉവാച
സ പ്രഹസ്യ മഹാബാഹോ ഭഗവാൻ ശബ്ദഗോചരഃ |
പ്രത്യാചഷ്ടാത്മഭൂർഭേവാൻ പ്രീണൻ രുചിരയാ ഗിരാ || 11 ||

ബ്രഹ്മോവാച
മാനസാ മേ സുതാ യുഷ്മത്പൂർവ്വജാഃ സനകാദയഃ |
ചേരൂർവിഹായസാ ലോകാൻ ലോകേഷു വിഗതസ്സുഹാഃ || 12 ||

ത ഏകദാ ഭഗവതോ വൈകുണ്ഠസ്യാമലാത്മനഃ |
യയൂർവൈകുണ്ഠനിലയം സർവലോകനമസ്കൃതം || 13 ||

വസന്തി യത്ര പുരുഷാഃ സർവേ വൈകുണ്ഠമൂർതയഃ |
യ്യേന്നിമിത്തനിമിത്തേന ധർമ്മേണാരാധയൻ ഹരിഃ || 14 ||

യത്ര ചാഭ്യഃ പുമാനാസ്തേ ഭഗവാൻ ശബ്ദഗോചരഃ |
സത്ത്വം വിഷുഭ്യ വിരജം സ്യാനാം നോ മൃഡയൻ വൃഷഃ || 15 ||

യത്ര നൈഃശ്രേയസം നാമ വനം കാമദുഃഖൈർദ്വുമൈഃ |
സർവർതുശ്രീഭിർവിഭ്രാജതുകൈവൽയമിവ മൂർതിമത് || 16 ||

വൈമാനികാഃ സലലനാശ്ചരിതാനി യത്ര
ഗായന്തി ലോകശമലക്ഷപണാനി ഭർതൃഃ |

അന്തർജ്ജലേനൂവികസന്മധുമാധവീനാം

ഗന്ധേന ഖണ്ഡിതധിയോപ്യനിലം ക്ഷിപന്തഃ || 17 ||

പാരാവതാന്യഭൃതസാരസചക്രവാക -

ദാത്യുഹഹംസശുകതിത്തിരിബർഹിണാം യഃ |

കോലാഹലോ വിരമത്യേചിരമാത്രമുച്ചൈ

ർഭൃംഗാധിപേ ഹരികമാമിവ ഗായമാനേ || 18 ||

മന്ദാരകുന്ദകുരബോത്പലചമ്പകാർണ -

പുന്നാഗനാഗബകുലാംബുജപാരിജാതാഃ |

ഗന്ധ്യർചിതേ തുലസികാഭരണേന തസ്യാ

യസ്തിംസ്തപഃ സുമനസോ ബഹു മാനയന്തി || 19 ||

യത്സങ്കുലം ഹരിപദാനതിമാത്രദ്യുഷ്ടൈ -

ർവൈദൂർയമാരകതഹേമമയൈർവിമാനൈഃ |

യേഷാം ബൃഹത്കടിതടാഃ സ്തിതശോഭിമുഖ്യഃ

കൃഷ്ണാത്മനാം ന രജ ആദധുരുത്ഥയാദൈഃ || 20 ||

ശ്രീ രൂപിണീ ക്വണയതീ ചരണാരവിന്ദം

ലീലാംബുജേന ഹരിസദ്മനി മുകുതദോഷാ |

സംലക്ഷ്യതേ സ്തടികകുഡ്യ ഉപേതഹേമ്നി

സമ്മാർജ്ജതീവ യദനുഗ്രഹണേന്ദ്രിയയതഃ || 21 ||

വാപീഷു വിദ്രുമതടാസ്വമലാമൃതാപ്തം

പ്രേഷ്യാൻവിതാ നിജവനേ തുലസീഭിരീശം |

അഭ്യർചതീ സ്വലകമുന്നസമീക്ഷ്യ വക്ത്ര -

മുച്ഛേഷിതം ഭഗവതേത്യമതാംഗ യച്ഛ്രീഃ || 22 ||

യന്ന വ്രജന്ത്യഘഭിദോ രചനാനുവാദാത്

ശൃൺവന്തി യേന്ദ്രിയവിഷയാഃ കുകുമാ മതിഷ്ഠിഃ |

യാസ്തു ശ്രുതാ ഹതഭഗൈർനൃഭിരാത്തസാരാ -

സ്താംസ്താൻ ക്ഷിപന്ത്യശരണേഷു തമഃസു ഹന്ത || 23 ||

യേദ്യർഥിതാമപി ച നോ നൃഗതിം പ്രപന്നാ

ഇണാനം ച തത്ത്വവിഷയം സഹ ധർമ യത്ര |

നാരായനം ഭഗവതോ വിതരന്ത്യമുഷ്യ

സമ്മോഹിതാ വിതതയാ ബത മായയാ തേ || 24 ||

യച്ച വ്രജന്ത്യനിമിഷാമുഷഭാനുവൃത്തയാ

ദൂരേ യമാ ഹ്യുപരി നഃ സ്സുഹണീയശീലാഃ |

ഭർതൂർമിമഃ സുയശസഃ കമനാനുരാഗ -

വൈക്ലവ്യബാഷ്പകലയാ പുലകീകൃതാംഗാഃ || 25 ||

തദ്വിശ്വഗുർവധികൃതം ഭുവനൈകവന്ദ്യം

ദിവ്യം വിചിത്രവിബുധാഗ്ര്യവിമാനശോചിഃ |

ആപുഃ പരാം മുദമപൂർവമുപേത്യ യോഗ -

മായാബലേന മൂനയസ്തദമോ വികുംഠം || 26 ||

തസ്മിന്നതീത്യ മൂനയഃ ഷഡസജ്ജമാനാഃ

കക്ഷാഃ സമാനവയസാവഥ സപ്തമായാം |

ദേവാവചക്ഷത ഗൃഹീതഗദൗ പരാർധ്യ -

കേയൂരകുണ്ഡലകിരീടവിടങ്കവേഷൗ || 27 ||

മത്തദ്വിരേഫവനമാലികയാ നിവീതൗ

വിൻയസ്തയാസിതചതുഷ്ടയബാഹുമധ്യേ |

വക്ത്രം ഭൂവാ കുടിലയാ സ്തൂടനിർഗമാദ്യാം

രക്തേക്ഷണേന ച മനാഗ്രദസം ദധാന്ത || 28 ||

ദ്വാർയേതയോർനിവിവിശൂർമിഷതോരപൃഷ്ടാ

പൂർവാ യഥാ പുരടവജ്രകപാടികാ യാഃ |

സർവത്ര ത്യേവിഷമയാ മൂനയഃ സ്വദൃഷ്ട്വാ
യേ സഞ്ചരന്ത്യവിഹതാ വിഗതാഭിശങ്കാഃ || 29 ||

താൻ വീക്ഷ്യ വാതരശനാംശ്ചതുരഃ കുമാരാൻ
വൃദ്ധാൻ ദശാർധവയസോ വിദിതാത്മതത്ത്വാൻ |
വേദേത്രേണ ചാസ്ഖലയതാമതദർഹണാംസ്തൗ
തേജോ വിഹസ്യ ഭഗവത്പ്രതികൂലശീലൗ || 30 ||

താഭ്യാം മിഷത്വനിമിഷേഷു നിഷിധ്യമാനാഃ
സ്വർഹത്തമാ ഹൃപി ഹരേഃ പ്രതിഹാരപാഭ്യാം |
ഊചുസ്സുഹൃത്തമദിദൃക്ഷിതഭംഗ ഈഷത്
കാമാനുജേന സഹസാ ത ഉപപ്ലുതാക്ഷാഃ || 31 ||

മൂനയ ഊചുഃ
കോ വാമിഹൈത്യ ഭഗവത്പരിചര്യയോച്ചൈഃ
തദ്ധർമിണാം നിവസതാം വിഷമഃ സ്വഭാവഃ |
തസ്മിൻ പ്രശാന്തപുരുഷേ ഗതവിഗ്രഹേ വാം
കോ വാഗ്വിത്ത്വവത്കുഹകയോഃ പരിശങ്കനീയഃ || 32 ||

ന ഹ്യന്തരം ഭഗവതീഹ സമസ്തകുക്ഷാ -
വാത്മാനമാത്മനി നഭോ നഭസീവ ധീരാഃ |
പശ്യന്തി യത്ര യുവയോഃ സുരലിംഗിനോഃ കിം
വ്യുത്പാദിതം ഹൃദരഭേദി ഭയം യതോന്യസ്യ || 33 ||

തദ്വാമമുഷ്യ പരമസ്യ വികുംഭ ഭർതുഃ
കർതും പ്രകൃഷ്ടമിഹ ധീമഹി മന്ദധീഭ്യാം |
ലോകാനിതോ വ്രജതമന്തരഭാവദൃഷ്ട്വാ
പാപീയസസ്ത്രയ ഇമേ രിപവോന്യസ്യ യത്ര || 34 ||

തേഷാമിതീരിതമുഭാവവധാർയ ഘോരം
 തം ബ്രഹ്മദണ്ഡമനിവാരണമസ്രൂപൂഗൈഃ |
 സദ്യോ ഹരേരനൂചരാവുരുബിഭൃതസ്തത്
 പാദഗ്രഹാവപതതാമതികാതരേണ || 35 ||

ഭൂയാദഘോനി ഭഗവദ്ഭിരകാരി ദണ്ഡോ
 യോ നൗ ഹരേത സുരഹേലനമപ്യശേഷം |
 മാ വോന്മുതാപകലയാ ഭഗവത്സ്മൃതിഘോ
 മോഹോ ദവേദിഹ തു നൗ വ്രജതോരധോധഃ || 36 ||

ഏവം തദൈവ ഭഗവാനരവിന്ദനാഭഃ
 സ്യാനാം വിബുധ്യ സദതിക്രമമാർയഹൃദ്യഃ |
 തസ്മിൻയയൗ പരമഹംസമഹാമുനീനാം
 അൻവേഷണീയചരണൗ ചലയൻ സഹ ശ്രീഃ || 37 ||

തം ത്യാഗതം പ്രതിഹൃതൗപയികം സ്വപുംഭിഃ
 ത്യേച്ഛക്ഷതാക്ഷവിഷയം സ്വസമാധിഭാഗ്യം |
 ഹംസശ്രീയോർവൃജനയോഃ ശിവവായുലോല -
 ച്ഛുഭ്രാതപത്രശശികേസരശീകരാംബും || 38 ||

കൃത്സ്നപ്രസാദസുമുഖം സ്പൃഹണീയധാമ -
 സ്നേഹാവലോകകലയാ ഹൃദി സംസ്സൃശന്തം |
 ശ്യാമേ പൃഥ്വാവുരസി ശോഭിതയാ ശ്രീയാസ്വ -
 ശ്ചൂഡാമണിം സുഭഗയന്തമിവാത്മധിഷ്ഠ്യം || 39 ||

പീതാംശുകേ പൃഥു നിതംബിനി വിസ്തൂരന്ത്യാ
 കാഞ്ചാലിഭിർവിരുതയാ വനമാലയാ ച |
 വൽഗുപ്രകോഷ്ഠവലയം വിനതാസുതാംസേ
 വിൻയസ്തഹസ്തമിതരേണ ധൂനാനമബ്ജം || 40 ||

വിദ്യുത്ക്ഷിപൻ മകരകുണ്ഡലമണ്ഡനാർഹ -
 ഗണ്ഡസ്ഥലോന്നസമുഖം മണിമത്കിരീടം |
 ദോർദണ്ഡഷണ്ഡവിവരേ ഹരതാ പരാർധ്യ -
 ഹാരേണ കന്ധരഗതേന ച കൗസ്തുഭേന || 41 ||

അത്രോപസൃഷ്ടമിതി ചോത്സ്മിതമിന്ദിരായാഃ
 സ്യാനാം ധിയാ വിരചിതം ബഹു സൗഷ്ഠവാഡ്യം |
 മഹ്യം ദവസ്യ ദവതാം ച ദജ്ഞമംഗം
 നേമൂർനിരീക്ഷ്യ ന വിത്യുപ്ലവദൃശോ മുദാ കൈഃ || 42 ||

തസ്യാരവിന്ദനയനസ്യ പദാരവിന്ദ -
 കിഞ്ജൽകമിശ്രതുലസീമകരന്ദവായുഃ |
 അന്തർഗതഃ സ്വവിവരേണ ചകാര തേഷാം
 സങ്ക്ഷോഭമക്ഷരജുഷാമപി ചിത്തതന്വോഃ || 43 ||

തേ വാ അമുഷ്യ വദനാസിതപദ്മകോശ -
 മുദ്വിക്ഷ്യ സുന്ദരതരാധരകുന്ദഹാസം |
 ലബ്ധാശിഷഃ പുനരവേക്ഷ്യ തദീയമംഘ്രി -
 ദ്വന്ദ്വം നഖാരുണമണിശ്രയണം നിദധ്യുഃ || 44 ||

പുംസാം ഗതിം മൃഗയതാമിഹ യോഗമാർഗൈഃ
 ധ്യാനാസ്സദം ബഹു മതം നയനാഭിരാമം |
 പൗംസ്സം വപുർദർശയാനമനന്യസിന്ധൈ -
 രൗത്പത്തികൈഃ സമഗൃണൻ യുതമഷ്ടഭോഗൈഃ || 45 ||

കുമാരാ ഉഘ്രഃ
 യോന്വിന്തർഹിതോ ഹൃദി ഗതോഽപി ദുരാത്മനാം ത്വം
 സോഽഭ്യവ നോ നയനമുലമനന്ത രാദ്ധഃ |

യർഹ്യേവ കർണവിവരേണ ഗുഹാം ഗതോ നഃ
പിത്രാനുവർണിതരഹാ ഭവദ്ഭവേന ||46||

തം ത്യാം വിദാമ ഭഗവൻ പരമാത്മതത്ത്വം
സത്തേന സമ്പ്രതി രതിം രചയന്തമേഷാം |
യത്തേനൂതാപവിദിതൈർദ്വ്യഭക്തിയോഗൈ -
രുദ്ഗ്രന്ഥയോ ഹൃദി വിദുർമുനയോ വിരാഗാഃ ||47||

നാത്യന്തികം വിഗണയന്ത്യപി തേ പ്രസാദം
കിന്ത്യന്യദർപിതഭയം ഭൂവ ഉന്നയൈസ്തേ |
യേംഗ ത്വദംഘ്രിശരണാ ഭവതഃ കഥായാഃ
കീർതന്യതീർഥയശസഃ കുശലാ രസജ്ഞാഃ ||48||

കാമം ഭവഃ സ്വവൃജിനൈർനിരയേഷു നഃ സ്താ -
ച്ചേതോലിവദ്യദി നു തേ പദയോ രമേത |
വാചശ്ച നസ്തൂലസിവദ്യദി ത്വേംഘ്രിശോഭാഃ
പൂർവേത തേ ഗുണഗണൈര്യദി കർണരന്ധ്രഃ ||49||

പ്രാദുശ്ചകർമ്മ യദിദം പുരുഹൂത രൂപം
തേനേശ നിർവൃതിമവാപുരലം ദൃശോ നഃ |
തസ്മാ ഇദം ഭഗവതേ നമ ഇദ്വിധേമ
യോനാത്മനാം ദുരുദയോ ഭഗവാൻ പ്രതീതഃ ||50||

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
തൃതീയസ്കന്ധേ പാണ്ഡുവിജയയോഃ സനകാദിശാപോ നാമ
പഞ്ചദശോധ്യായഃ ||